

Hoe herken je dementie op de werkvloer?

Dit is een Signaalkaart van
WerkDEM project + Kenniscentrum
Dementie op Jonge Leeftijd

werkendementie.nl

Op dit moment telt Nederland ongeveer 15.000 mensen met dementie op jonge leeftijd. Tussen het ontstaan van de ziekte en de diagnose zit gemiddeld 4,5 jaar. Doordat werk vaak meer van iemand vraagt dan de thuissituatie, is de werkvloer een belangrijke plek om dementie op jonge leeftijd te signaleren. Deze signaalkaart is bedoeld om vroege herkenning te ondersteunen.

Sneller passende hulp

Vroege herkenning van dementie op jonge leeftijd zorgt mogelijk voor een tijdige doorverwijzing voor aanvullende diagnostiek, en daarmee hopelijk ook een snellere diagnose. Dat betekent dat passende hulp en ondersteuning sneller opgestart kunnen worden, en er ook een grotere kans is dat iemand nog enige tijd kan blijven werken bij de eigen werkgever.

Overlap met andere aandoeningen

Er zijn verschillende signalen die kunnen wijzen op dementie. Soms worden deze op het werk eerder gezien dan in de thuissituatie. Een aantal vroege symptomen overlapt echter met die van bepaalde psychische aandoeningen, zoals burn-out en depressie. Aangezien deze aandoeningen veel vaker voorkomen, is het logisch dat eerder gedacht wordt aan deze diagnoses dan aan dementie. In ongeveer 45% van de gevallen wordt er daardoor voorafgaand aan de diagnose dementie een andere (verkeerde) diagnose vastgesteld.

Meer weten over het diagnosetraject?

alzheimer-nederland.nl/nieuws/dementie-op-jonge-leeftijd-complex-en-onbekend
henw.org/artikelen/diagnosetraject-bij-dementie-op-jonge-leeftijd

Vormen van dementie op jonge leeftijd

Hoewel dementie veel vaker voorkomt bij ouderen, zijn er verschillende vormen die ook jonge mensen kunnen treffen. Bij dementie op jonge leeftijd ontwikkelen de eerste symptomen zich vóór het 65ste levensjaar. Hiernaast vind je een aantal van de meest voorkomende vormen van dementie op jonge leeftijd.

Meer weten over de verschillende vormen van dementie? Kijk op alzheimer-nederland.nl/dementie/soorten-vormen

Ziekte van Alzheimer

Dit is de meest voorkomende vorm van dementie, ook bij mensen onder de 65 jaar. Bij jongere mensen verloopt de ziekte van Alzheimer soms sneller, en zijn er al vroeg problemen met geheugen, oriëntatie of taal.

Frontotemporale dementie

Frontotemporale dementie (FTD) komt relatief vaker voor bij jongere mensen dan bij oudere mensen. Deze vorm tast voornamelijk het voorste deel van de hersenen aan, wat kan leiden tot veranderingen in gedrag, persoonlijkheid en taalvaardigheid.

Vasculaire dementie

Vasculaire dementie ontstaat door schade aan de bloedvaten in de hersenen, vaak als gevolg van beroertes of andere cardiovasculaire aandoeningen. De symptomen variëren, afhankelijk van welke delen van de hersenen worden aangetast.

Lewy body dementie

Lewy body dementie wordt veroorzaakt door abnormale eiwitophopingen in de hersenen (Lewy bodies) en wordt vaak gekenmerkt door visuele hallucinaties, schommelingen in aandacht en concentratie, en motorische problemen die lijken op de ziekte van Parkinson.

Hoe herken je dementie op de werkvloer?

Soms zijn veranderingen subtiel en geleidelijk, maar kan de wijze waarop ze zich uiten en verergeren een belangrijk signaal zijn. Het patroon van deze veranderingen – of juist het uitblijven van verbetering bij eerdere diagnoses zoals burn-out – speelt een belangrijke rol bij het tijdig herkennen van dementie.

Dit is een product van
WerkDEM project + Kenniscentrum Dementie op Jonge Leeftijd

Dementie op jonge leeftijd is moeilijk te herkennen, maar er zijn een aantal rode vlaggen waar je op kunt letten. Het is niet alleen belangrijk om deze te signaleren, maar ook om goed op te letten hoe ze zich verder ontwikkelen.

Signaleer rode vlaggen

Rode vlaggen zijn specifieke waarschuwingssignalen voor dementie op jonge leeftijd. Als je dementie vermoedt, kun je hier specifiek op letten. Welke rode vlaggen zich voordoen kan echter per persoon en per subtype dementie verschillen. Ze hoeven dus lang niet allemaal van toepassing te zijn.

Moeite met routinetaken

Taken die voorheen zonder problemen werden uitgevoerd, lukken opeens niet meer. Bijvoorbeeld het beantwoorden van e-mails of werken in een programma als Excel.

Verminderde leerbaarheid

Het vermogen om nieuwe informatie te leren of het omgaan met nieuwe situaties neemt af. Het (steeds) wisselen van functie of baan kan ook problemen geven, bijvoorbeeld bij het vinden van een goed werkritme.

Vermijden van veranderingen of nieuwe uitdagingen

Veranderingen of nieuwe uitdagingen worden uit de weg gegaan. Bijvoorbeeld door vrijwillig een stapje terug te doen in functie of minder uren te werken dan in het contract zijn vastgelegd.

Verandering in gedrag of persoonlijkheid

Het hebben van een korter lontje, het tonen van minder empathie, het meer teruggetrokken of afwezig zijn, het vertonen van ontremd gedrag (zoals het geven van ongepaste opmerkingen) of het ontwikkelen van verslavingsproblemen zijn voorbeelden van zo'n veranderingen. Ook kan dwangmatig gedrag optreden, waarbij woorden of handelingen steeds worden herhaald of er niet afgeweken kan worden van vaste routines. Dit kan leiden tot conflicten met collega's of leidinggevenden.

Moeite met taal en communicatie

Regelmatig woorden niet kunnen vinden, zinnen incompleet laten of niet begrijpen wat anderen zeggen, vooral in gesprekken die voorheen geen problemen opleverden.

Moeite met tijdsmanagement

Sneller het overzicht kwijtraken of niet goed meer kunnen plannen. Dit leidt tot chaotische situaties op het werk en het missen van afspraken of deadlines.

Verlies van ruimtelijk inzicht of desoriëntatie

Verdwalen in bekende omgevingen of vertrouwde plaatsen, of objecten niet meer herkennen. Iets wat ongebruikelijk is voor iemand van jonge leeftijd.

Gebrek aan zelfinzicht

Zelfs bij duidelijke fouten of vreemde situaties is er geen besef dat er iets misgaat. Dit kan leiden tot het ontkennen of verbergen van problemen thuis en/of op het werk.

Geen verbetering bij burn-outachtige symptomen

Wanneer burn-outsymptomen na 2 tot 3 maanden niet verminderen, kan dit wijzen op een andere oorzaak. Het is dan raadzaam om verdere diagnostiek te overwegen.

Geheugenproblemen

Moeite met het herinneren van recente gebeurtenissen, bekende of nieuwe namen, en het vergeten van taken of afspraken. Er wordt steeds vaker gebruik gemaakt van briefjes of lijstjes om dingen te onthouden.

Problemen met financiële zaken

De werkgever en naasten kunnen bijvoorbeeld verrast worden door loonbeslag of andere financiële problemen, doordat het beheer van de financiën thuis niet meer goed verloopt.

Aandacht voor patronen

Let op de volgende patronen, in combinatie met de rode vlaggen, bij het vermoeden van dementie.

1. Combinatie van rode vlaggen

Hoewel afzonderlijke symptomen soms niet direct alarmerend lijken, kan een combinatie ervan dit wel zijn. Houd daarom goed in de gaten welke rode vlaggen zich tegelijkertijd voordoen.

2. Achteruitgang of niet?

Observeer of de situatie verbetert of verslechtert naarmate de tijd verstrijkt. Een patroon van achteruitgang kan een belangrijk signaal zijn.

3. Subtiele veranderingen

Dementie op jonge leeftijd kan zich uiten in kleine, nauwelijks merkbare veranderingen. Daardoor kunnen ze over het hoofd worden gezien. Let op subtiele signalen, zoals veranderingen in karakter, aanhoudende fouten in alledaagse taken of een niet direct te plaatsen afname in werkprestaties. De oorzaak van deze dingen kan in eerste instantie afgedaan worden als stress of vermoeidheid, maar nader onderzoek is nodig als de veranderingen aanhouden of verergeren.

Tip: Voor een compleet beeld is het belangrijk om ervaringen en observaties uit de werk- én privésituatie samen te brengen. Zo kunnen de noodzakelijke puzzelstukjes sneller op hun plaats vallen. Goed contact tussen de geregistreerd bedrijfsarts en de huisarts is daarom van grote toegevoegde waarde.